

УДК 331.101.262: [339.9:338.124.4]

Будякова О.Ю., к.е.н., доцент,
Тятков М.С., здобувач вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ

Розвиток людського потенціалу в умовах глобальної турбулентності відбувається під впливом багатьох чинників, зокрема цифровізації, використання штучного інтелекту, великих масивів даних, роботизації та інших інновацій.

Цифровізація, інновації та трансформація економічного простору в умовах глобальної турбулентності є взаємопов'язаними процесами, які формують нову архітектуру світового господарства, призводять до змін не лише структури економічної взаємодії, але й принципів функціонування національних та міжнародних економічних систем. На сучасному етапі розвитку дані процеси не можуть розглядатися ізольовано внаслідок синергії: цифрові технології є каталізатором інновацій, а інновації, у свою чергу, забезпечують якісні зрушення у глобальному економічному середовищі, що обумовлює глибоку трансформацію.

Цифровізація проникає в усі сфери економіки, що трансформує процеси виробництва, торгівлі, фінансових послуг, логістики та впливає на стан ринку праці.

Трансформація ринку праці та структурні зміни в галузях мають значний вплив на підприємства, уряди та працівників у всьому світі [1].

Впровадження інноваційних технологій, як штучний інтелект, аналітика великих даних, блокчейн, Інтернет речей, хмарні обчислення тощо, змінює традиційні бізнес-моделі та створює нові економічні форми взаємодії між суб'єктами господарювання. У результаті цифрові інструменти забезпечують не лише підвищення ефективності виробництва та управління, але й формують передумови для нових компетентностей та навичок для галузей економіки.

Інновації, як результат науково-технічного прогресу, виступають не тільки наслідком цифровізації, але й активним чинником її поширення. Інноваційна діяльність забезпечує технологічні прориви, які дозволяють розвивати резильєнтність економіки до нових викликів глобального середовища, що

посилює конкурентоспроможність на міжнародному рівні. У цьому контексті цифровізація та інновації створюють синергетичний ефект, коли розвиток однієї складової прискорює трансформацію інших складових.

Трансформація економічного простору в умовах глобальної турбулентності відбувається як на рівні окремих секторів, так і у масштабах міжнародної економіки. Основними проявами цієї трансформації є зростаюча інтеграція цифрових ринків, децентралізація економічних процесів, зниження транзакційних витрат, формування глобальних цифрових платформ та зміщення акцентів на екологічні та соціальні аспекти. Глобальний економічний простір дедалі більше функціонує як єдина взаємозалежна система, у межах якої інформація, капітал, технології та людський потенціал взаємодіють у нових реаліях.

Трансформаційний процес супроводжується як новими можливостями, так і викликами. Цифрова нерівність, кібербезпека, правове регулювання Єдиного цифрового ринку, етичні дилеми штучного інтелекту – усі ці аспекти потребують перегляду існуючих моделей міжнародного економічного співробітництва. Крім того, трансформація глобального простору супроводжується зміною центрів економічної сили, появою нових лідерів цифрової економіки та зміною ролі держав у забезпеченні економічного суверенітету й захисту національних інтересів.

Таким чином, цифровізація та інновації є не лише інструментами розвитку економіки, а й фундаментальними чинниками, що визначають вектор еволюції глобального економічного простору. Синергія цифровізації та інновацій формує нову парадигму світового розвитку, у якій домінують знання, швидкість адаптації до змін, резильєнтність та здатність до постійного технологічного оновлення як основи економічного розвитку.

Міжнародна економіка на сучасному етапі перебуває під глибоким впливом цифрових технологій та інновацій, які радикально трансформують структуру виробництва, розподіл та споживання ресурсів. Сучасні технології не лише підвищують ефективність бізнес-процесів, а й формують нові моделі економічної взаємодії, змінюють характер конкурентних переваг, сприяють появі інноваційних секторів та створюють нові ринки. Прогноз розвитку світової економіки з урахуванням впливу цифрових технологій є складним багатогранним процесом, який потребує аналізу різних аспектів технологічних, соціальних, економічних та екологічних трансформацій. Цифрові технології, включаючи штучний інтелект (AI), Інтернет речей (IoT), великі дані (Big Data), блокчейн, хмарні обчислення, автоматизацію та робототехніку, створюють фундамент для розвитку четвертої промислової революції, яка відрізняється

високим рівнем інтеграції фізичних та цифрових систем, цифрових платформ, що дозволяє створювати інтелектуальні виробничі лінії, адаптивні логістичні мережі та персоналізовані продукти та послуги. Завдяки цифровізації змінюється не лише виробництво, але й сама структура світової економіки.

Однією з ключових характеристик прогнозу є очікуване зростання продуктивності праці за рахунок автоматизації рутинних операцій та використання аналітичних інструментів, що дозволяють приймати оптимальні управлінські рішення в реальному часі. За оцінками Світового економічного форуму, впровадження цифрових технологій може збільшити глобальний ВВП на десятки трильйонів доларів США до 2030 року. Цей приріст буде зумовлений не лише традиційним виробництвом, а й розвитком нових секторів, таких як цифрові послуги, електронна комерція, фінтех, логістика, охорона здоров'я, освіта та «зелені» технології [2].

Сучасні технології, що базуються на інтеграції інформаційних систем та автоматизованих процесів, сприятимуть формуванню нової економічно-соціальної системи, де взаємодія між людським потенціалом та цифровими платформами буде максимально ефективною. Це створить умови для появи інноваційних бізнес-моделей, таких як платформи спільного споживання, цифрові ринки та системи послуг, які змінять традиційні галузі економіки.

Одним із важливих напрямів прогнозу є вплив цифрових технологій на ринок праці. Автоматизація та роботизація призведуть до скорочення традиційних робочих місць, водночас з'явиться попит на висококваліфікованих фахівців, здатних працювати з новими технологіями, управляти складними системами та створювати інновації. Відповідно, це спричинить необхідність реформ у сфері освіти, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів. Потрібно більш активно впроваджувати політики адаптації людського потенціалу до цифрової епохи, щоб мінімізувати соціальні ризики та забезпечити інклюзивний розвиток.

Література

1. Будякова О.Ю., Оборський В.М. Перспективні навички для розвитку людського капіталу в умовах трансформації ринку праці. Економіка та суспільство. 2024. № 69. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/5219> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-141>
2. Будякова О.Ю., Конченко Д. Р. Сучасні тенденції визначення принципів ESG у корпоративному сталому розвитку. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент». 2024. № 60. С. 4-11. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-2675/2024-60-1>